

ACADEMIA ROMÂNĂ

Centrului Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi” din Cernăuți

Domnului Eugen Patras

Concluzii științifice privind inexistența limbii moldovenești

Ucraina și România au parcurs în ultimii 29 de ani un important drum de clădire a încrederii reciproce. Între academile celor două țări, relațiile înregistrează un parcurs ascendent.

Unul dintre elementele care a determinat România să susțină necondiționat Ucraina în relația cu amenințările la care a fost supusă este parcursul euro-atlantic al acestei țări, înregistrat în ultimii ani, cât și speranța pentru îmbunătățirea situației comunității românilor din Ucraina, a treia ca mărime din această țară, după națiunea titulară și minoritatea națională rusă. Comunitatea română din Ucraina, care cuprinde și vorbitorii aşa-zisei „limbi moldovenești”, a fost și este una dintre cele mai importante puncte dintre țările noastre.

Reamintim că situația comunității românești din Ucraina este afectată de *cadrul juridic*, și facem trimitere la „Opinia nr. 902/11.12.2017 a Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept” (Comisia de la Veneția), referitoare la Prevederile Legii Educației din Ucraina din 5 septembrie 2017, „Opnie”, care face referire expresă, la punctul 48, la „situația particulară a persoanelor, care se identifică drept moldoveni, a căror limbă este aceeași cu limba vorbită de minoritatea română și, prin urmare, limbă oficială a UE”. Menționăm că, „Opinia” în cauză a Comisiei de la Veneția face trimitere expresă la hotărârea Curții Constituționale din Republica Moldova din 5 decembrie 2013, care stipulează clar că, inclusiv prevederile privitoare la instituirea limbii române, în baza grafiei latine, din *Declarația de Independență a Republicii Moldova*, fac corp comun cu legea fundamentală a statului, și prevalează asupra dispozițiilor acesteia, în care se regăsește sintagma „limbă moldovenească”.

Termenul de „limbă moldovenească” a fost o alcătuire politică sovietică, susținută artificial prin forță de URSS, iar mulți dintre cei implicați în acest proiect au căzut victime terorii staliniste, acest proiect lingvistic fiind parte a unui instrumentar al terorii impuse de comuniști în regiune, precum foamea artificială sau epurările în masă (Charles King, *The Moldovans: Romania, Russia, and the politics of culture*, Hoover Institution Press, 2000). După Al Doilea Război Mondial, conceptul artificial „limba moldovenească” a prezentat obstacole insurmontabile inclusiv pentru lingviștii sovietici, care nu au putut demonstra științific existența unei limbi moldovenești separată de limba română, ba chiar au ajuns la un acord tacit prin care, din punct de vedere științific, s-a renunțat parțial la susținerea existenței limbii moldovenești (Michael Bruchis, *The language policy of the CPSU and the linguistic situation in soviet Moldavia*, Soviet Studies, 1/1984). Conflictul dintre realitatea științifică – adică inexistența „limbii moldovenești” – și dorințele politice ale nomenklaturii sovietice de a impune construcția artificială a „limbii moldovenești” au contribuit la evenimentele din Chișinău, din preajma dizolvării Uniunii Sovietice, iar în *Declarația de Independență a*

Republicii Moldova este menționată clar limba română, nu doar ca o formă de afirmare liberă a adevărului științific, dar și ca un gest de desprindere de trecutul sovietic (Wim van Meurs, *The Bessarabian question in communist historiography: nationalist and communist politics and history-writing*, Columbia University Press, 1994).

În aceeași ordine de idei, dar cu referire la abordarea academică a problemei, inclusiv studiile de cel mai înalt nivel, ale academicianului ucrainean Stanislav Semcinski, din a doua jumătate a secolului trecut, sunt, credem, cea mai bună îndreptățire oferită chiar de către Academia de Științe a Ucrainei în acest sens. Nu în ultimul rând, ne amintim cu satisfacție de declarațiile recente ale fostului ambasador al Ucrainei la București, E. S. Oleksandr Bankov, conform căruia „cei din România și Moldova vorbesc o singură limbă”.

În conformitate cu studiile recunoscute în plan mondial, noțiunea de „limbă moldovenească” este inexistentă, constituind o sintagmă ideologizantă de tip stalinist care divide artificial comunitatea românească. **În consecință, considerăm că solicitările mediului asociativ românesc din regiunea Cernăuți și din raioanele din Sudul Basarabiei pentru recunoașterea glotonimului corect al limbii conaționalilor noștri, acela de limba română, sunt în concordanță cu adevărul științific și cu realitatea concretă.**

Biroul Prezidiului Academiei Române

PREŞEDINTE

Declarația Academiei Române privind unitatea limbii române

Academia Română a luat act, cu îngrijorare, de noile încercări de a introduce în uzul oficial, în Republica Moldova și în alte regiuni vecine locuite de români, noțiunea inexistentă de „limbă moldovenească”, susținută odinioară de propaganda sovietică și reluată, astăzi, de către anumite cercuri interesate politic.

Limba română, de mai bine de două secole încoace, este studiată sistematic de către lingviștii români și străini, care au stabilit exact statutul și rolul său. Limba română este cea mai răsăriteană limbă romanică, are patru dialecte și mai multe graiuri. Dialectele limbii române sunt cel daco-român, cel aromân (macedoromân), cel meghlenoromân și cel istroromân. Baza limbii române este formată din dialectul daco-român, singurul vorbit la nordul Dunării, și care este, pentru marea parte a opiniei publice, limba română propriu-zisă. Graiurile limbii române nord-dunărene sunt numeroase, expresive, bogate în regionalism: graiul ardelenesc (transilvănean), bănățean, bihorean (crișean), marămușean, moldovean, muntean, oltean etc. Graiul moldovean (moldovenesc) este acela vorbit între Carpați, la vest, Nistru (pe alocuri și dincolo de Nistru), la est, Ceremuș, la nord și Milcov, Dunăre și Gurile Dunării, la sud. Prutul nu reprezintă o graniță lingvistică sau dialectală și, în consecință, limba vorbită de o parte și de alta a acestui râu este aceeași, anume limba română. Graiurile limbii române asigură unitatea limbii și sunt inteligibile tuturor românilor. Limba literară, născută din secolul al XVI-lea încoace, este limba standard care se învață în școală și care subliniază – în România, în Republica Moldova și oriunde în afara acestor state – patrimoniul lingvistic comun. Graiul moldovenesc nu se opune în niciun fel unității limbii române, aşa cum noțiunile de moldovean și de român nu se contrapun, ci se completează. Oltenii, maramureșenii, bănățenii etc. sunt, în același timp, și români, aşa cum majoritatea moldovenilor sunt moldoveni și români concomitent. La fel, bavarezii sunt germani, toscanii sunt italieni și normanzii sunt francezi deopotrivă. Mai mult, chiar dacă Elveția este stat, nu există vreo limbă elvețiană inventată din motive politice. Austria are o statalitate veche și recunoscută, dar limba studiată în școlile austriece nu este austriaca, ci germană. Niște limbi franceze studiate în Belgia nu se cheamă belgiană.

Învățații moldoveni, de la Miron Costin și Dimitrie Cantemir până la Mihai Eminescu și Alexandru Philippide, au folosit constant noțiunea de limbă română și

nu pe cea de „limbă moldovenească“. Cei mai importanți teoreticieni ai numelor de român (românesc) și România au fost moldovenii. Patria, pentru Eminescu, nu era Moldova, ci România, fapt pentru care a scris: „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!“. Este adevărat că astăzi există statul, recunoscut în plan internațional, Republica Moldova, dar limba majorității populației sale este limba română, exprimată în frumosul grai moldovenesc. Istoria și realitatea nu pot urmări decât criteriul adevărului omenește posibil, iar acest adevăr vorbește clar și fără echivoc despre limba română, vorbită și scrisă cu alfabet latin pe ambele maluri ale Prutului. Noțiunea de „limbă moldovenească“, dincolo de inexistența realității pe care tinde să o denumească, intră în contradicție cu întreaga istorie culturală a regiunilor răsăritene ale spațiului locuit de români și amenință să excludă din zestrea spirituală a ramurii răsăritene a poporului român pe cei mai mari scriitori ai săi, care s-au considerat invariabil români și care au scris exclusiv în limba română.

A promova ideea unei limbi „moldovenești“, distințe de cea română, nu este numai o denaturare a unei realități culturale și identitate documentată în toate sintezele lingvistice, istorice și literare, ci și o manipulare ideologică pe care comunitatea internațională nu o va accepta niciodată. Limba unui popor e parte definitorie a identității sale; de aceea, instrumentalizarea ei ideologică prin politici lingvistice tendențioase nu poate modifica o realitate care se sprijină pe o tradiție de secole și mai ales nu poate anula o identitate pe care românii din Republica Moldova o simt ca definitorie: aceea a apartenenței la spațiul lingvistic și cultural românesc.

Drept consecință, Academia Română sprijină necondiționat poziția Academiei de Științe a Republicii Moldova, a instituțiilor sale de profil, privitoare la statutul limbii române ca limbă istorică și oficială a statului.

În lumina acestor considerente, Academia Română solicită expres autorităților Republicii Moldova să păstreze în uz oficial noțiunile corecte și consacrate de „limba română“ și de „istoria românilor“, ca fiind singurele valabile pentru denominarea realităților pe care le cuprind.

Biroul Prezidiului Academiei Române

Acad. Ioan-Aurel Pop – Președintele Academiei Române
Acad. Bogdan Simionescu – Vicepreședinte al Academiei Române
Acad. Victor Spinei – Vicepreședinte al Academiei Române
Acad. Răzvan Theodorescu – Vicepreședinte al Academiei Române
Acad. Victor Voicu – Vicepreședinte al Academiei Române
Acad. Ioan Dumitache – Secretar General al Academiei Române

București, 30 ianuarie 2020

ACADEMIA ROMÂNĂ

*Punct de vedere
15 noiembrie 2018*

Limba vorbită de români este limba română

În contextul respingerii recente (1 noiembrie 2018) de către Parlamentul de la Chișinău a denumirii corecte a limbii de stat a Republicii Moldova, Academia Română își reafirmă poziția sa, susținută încă de la înființarea instituției în urmă cu 152 de ani, anume că limba vorbită de români –dincolo de numele lor regionale firești de moldoveni, transilvăneni, bănățeni, olteni, munteni etc. –este aceea de limba română, la fel cum limba vorbită de germani și de germanofoni se cheamă germană, deopotrivă în Germania, Austria ori Elveția, și la fel cum limba vorbită de francezi și francofoni se cheamă pretutindeni franceză, din Franța și Belgia, până în Canada, și din Elveția până în Senegal.

Opinia științifică a specialiștilor filologi și istorici argumentează fără putință de tăgadă identitatea lexicală, morfologică și sintactică a limbii vorbite pe teritoriul Republicii Moldova cu limba română și semnalează situația neconcordantă cu adevărul a denumirii în mod diferit a aceleiasi realități lingvistice, din considerente de altă natură decât științifică. Între cei dintâi apărători ai numelui corect al poporului nostru, acela de poporul român, și al numelui științific al limbii noastre, acela de limba română, s-au situat marii învățăți moldoveni, începând cu Miron Costin și Dimitrie Cantemir și ajungând până la Eugen Coșeriu și la savanții autentici de astăzi de pe malul stâng al Prutului.

Principala misiune a Academiei Române, încă de la înființarea sa în 1866, a fost, este și va rămâne întotdeauna cultivarea și promovarea limbii române, în interiorul și dincolo de granițele României, ca formă de apărare aființeinațională și ca factor de coeziune spirituală. Susținem cu fermitate și hotărâre orice demers care vine în sprijinul susținerii limbii noastre românești și dorim să apreciem în acest context, încă o dată, activitatea energetică și neobosită a colegilor noștri membri ai Academiei de Științe a Moldovei. Nu este nevoie să se inventeze limbi pentru apărarea identității.

Suntem convinși că, până la urmă, adevărul filologic și istoric va birui și în Republica Moldova și că autoritățile vor pune de acord Constituția țării cu realitatea.

Biroul Prezidiului Academiei Române